

*Nevenka Breslauer
Krešimir Delija
Ivana Mesarić*

Prethodno priopćenje

KVANTITATIVNE RAZLIKE IZMEĐU SKUPINA ISPITANIKA U ŠKOLSKIM ATLETSKIM VARIJABLAMA

1. UVOD

Nepريمjeren način života djece i učenika vrlo se nepovoljno odražava na njihov rast i razvoj, njihovo zdravlje uopće, ali i na njihove motoričke sposobnosti. Naime njihove osobine i sposobnosti sve više zaostaju u odnosu na njihov tjelesni razvoj.

Suvremeni način života karakterizira pomanjkanje kretanja, sve je više aktivnosti koja su vezana uz sjedenje pa se stoga javlja potreba za uključenjem što većeg broja djece u sportske izvannastavne i izvanškolske aktivnosti. Nužno je prikupiti što veći broj informacija o utjecajima tjelesnog vježbanja na zdravlje, motoričke i funkcionalne sposobnosti. Prioritetni cilj nastave tjelesne i zdravstvene kulture jest transformacija dimenzija antropološkog statusa učenika, pri čemu je u nastavnom procesu dat akcent na transformaciju dimenzija morfološkog, motoričkog i funkcionalnog sustava. Gledajući s aspekta tjelesne i zdravstvene kulture treba utvrditi značaj postignutih rezultata u antropološkom prostoru. Brojna istraživanja, podaci i primjeri iz svakodnevne prakse upućuju na potrebu provjere kvalitete rada i utvrđivanje napretka učenika u području tjelesne i zdravstvene kulture.

Dodatna sportska aktivnost u izvannastavnim aktivnostima također doprinosi razvoju djeteta u morfološkom, motoričkom i funkcionalnom prostoru. *“Izvannastavne i izvanškolske aktivnosti ne provode se samo radi što uspješnijeg ostvarivanja ciljeva i zadaća škole, nego prije svega u cilju zadovoljavanja interesa i autentičnih potreba učenika.. i potrebnog doprinosa razvoju antropološkog statusa učenika.”* (Findak, 1999.) S obzirom na to da su prirodni oblici kretanja sve manje zastupljeni u svakodnevnom životu, djeci je potrebno upravo taj vid kretanja, bez obzira kojom sportsku aktivnošću dijete bavi. Utvrđivanje i analiza relacija između varijabli koje definiraju te dimenzije iznimno je važno i za školsku praksu, jer te spoznaje omogućavaju efikasnije planiranje i provedbu transformacijskih procesa sukladno zahtjevima i specifičnostima pojedine razvojne dobi.

Poznato je da dobra atletska priprema omogućava postizanje uspjeha i u svim drugim sportovima. (Šnajder, 1997.).

2. METODE RADA

2.1. Uzorak ispitanika

Istraživanje je provedeno na prigodnom uzorku od 68 učenika četvrtih i petih razreda osnovne škole u dobi od 10 do 11 godina. Populacija iz koje je uzorak određen definira se kao 'redoviti učenici petog razreda koji su uključeni u jednu od sportskih izvannastavnih aktivnosti i to najmanje dva puta tjedno'. S obzirom na izvannastavnu aktivnost koju su pohađali, učenici su grupirani u tri subuzorka.

1. Atletika ATL (23 učenika)
2. Ekipne sportske igre ESI (21 učenik)
3. Ostali sportovi OST (24 učenika)

2.2. Uzorak varijabli

Ovim istraživanjem obuhvaćene su četiri varijable za procjenu atletskih dostignuća odabranih iz nastavnog programa tjelesne i zdravstvene kulture za učenike petog razreda osnovne škole.

- Atletske varijable:
1. **(T-300m)** trčanje na 300 m,
  2. **(DALJ)** skok u dalj iz zaleta,
  3. **(VIS)**, skok u vis iz zaleta
  4. **(LOP-200g)** bacanje loptice 200 g iz zaleta.

3. METODE OBRADE PODATAKA

nalizom kvantitativnih razlika (MANOVA) između skupina ispitanika uključenih u različite izvannastavne aktivnosti (ATL, ESI, OST) utvrđene su razlike između rezultata u atletskim varijablama (trčan na 300 m, skok u dalj iz zaleta, skok u vis iz zaleta, bacanje loptice 200 grama iz zaleta), koje su dio nastavnog programa za učenike petog razreda.

4. REZULTATI ISTRAŽIVANJA

Dobiveni rezultati u tablici 1. pokazuju da se skupine međusobno statistički razlikuju i to u tri varijable: u trčanju, skok u dalj, i skok u vis. Vrijednosti aritmetičkih sredina testova atletskih varijabli pokazuju da je skupina učenika uključenih u izvannastavnu aktivnost *ATLETIKU* postigla bolje rezultate u odnosu na druge dvije skupine učenika uključenih u izvannastavne aktivnosti ESI i OST u svim školskim atletskim disciplinama. Ovo je i razumljivo jer kroz dodatnu izvannastavnu aktivnost – **atletiku**, na učenike se puno više utječe na specifična atletska kretanja, odnosno

Tablica 1. Rezultati multivarijantne analize varijance atletskih rezultata

Varijable	Skupine	A.S.	S.D.	F- test	p
1. TR 300m	ATL	62,00	5,18	6,28	,003
	ESI	66,48	7,85		
	OST	70,92	11,43		
2. VIS	ATL	107,83	10,09	4,09	,02
	ESI	103,33	12,38		
	OST	98,13	12,32		
3. DALJ	ATL	336,74	29,02	9,51	,001
	ESI	299,20	37,29		
	OST	290,63	45,95		
4. LOP 200g	ATL	26,57	4,87	1,36	,26
	ESI	25,57	5,59		
	OST	23,92	6,13		

Legenda: A.S.- aritmetička sredina, S.D.- standardna devijacija, F-test-univarijantna vrijednost p- razina statističke značajnosti

Wilks Lambda= .71, F= 2.85, df1= 8, df2= 124, p= .001

školske atletske discipline koje su predmet ovog istraživanja, a samim tim i na krajnje rezultate koje su postigli u tim atletskim školskim testovima. *“Tijekom učenja tehnike atletskih gibanja razvijaju se istodobno i motoričke sposobnost. Tehnika kretanja i razina motoričkih sposobnosti u tijevoj su vezi”*. (Šnajder 1997.). Izuzetak je test bacanja loptice (LOP 200 g) koji nema statistički značajnu razliku između skupina ispitanika. Naime rezultati aritmetičkih sredina ovog testa između skupina ispitanika su jako male, gotovo zanemarive. Treba napomenuti da se skupina ESI bavila rukometom, odbojkom, košarkom, dakle aktivnostima gdje su bacanja prisutna pa su s toga učenici kroz te aktivnosti utjecali na krajnji rezultat u testu bacanje loptice. Testiranjem značajnosti razlika aritmetičkih sredina rezultata odabranih atletskih disciplina između skupina ispitanika ustanovljena je statistički značajna razlika na razini od (**p=.001**). Od svih atletskih rezultata najviše razlikovanju skupina doprinose rezultati skok u dalj iz zaleta i to na razini od p=(.001), trčanje na 300m uz statistički značajnu razliku p= (.003), dok rezultati skoka u vis imaju značajnu statističku razliku na razini od p=(.05), jedino bacanje loptice nema statistički značajnu razliku između skupina ispitanika, a to potvrđuje i vrijednost F-testa od (1. 36).

5. ZAKLJUČAK

Svrha istraživanja bila je utvrditi utjecaj rada različitih sportskih izvannastavnih aktivnosti kroz četiri atletske školske discipline (trčanje 300 m, skok u dalj iz zaleta, skok u vis, bacanje loptice 200 g u dalj) kod ispitanika petih razreda. Učenici su bili

uključeni u tri različite skupine: atletiku **ATL**, ekipne sportske igre **ESI** (rukomet, odbojka, košarka, nogomet) i ostale sportove **OST** (gimnastika, stolni tenis, tenis judo, karate). Dobiveni rezultati pokazuju da postoje statistički značajne razlike između skupina ispitanika s obzirom na izvannastavnu aktivnost ($p=0,01$) i to prije svega u korist skupine koja je bila uključena u atletska izvannastavna aktivnost. "... može se zaključiti da postoji pozitivan utjecaj ukupnog atletske znanja na rezultate u svim atletske discipline." (B. Maleš i sur. 2004.). Promatrajući atletske discipline zasebno u tri atletske varijable skupine se statistički značajno razlikuju i to u trčanju na 300 m, skoku u dalj iz zaleta i skoku u vis. Jedino u varijabli bacanju loptice nema statistički značajne razlike između skupina ispitanika. "Zbog toga različiti oblici trčanja, skokova i bacanja trebaju biti zastupljeni na gotovo svakom satu tjelesne i zdravstvene kulture." (Šnajder 1997.).

6. LITERATURA

1. Babin, J., R. Katić, L. Vlahović (1999.): *Utjecaj posebno programirane nastave tjelesne i zdravstvene kulture na motoričke sposobnosti sedmogodišnjih učenica*. Kineziologija za 21. stoljeće, Zbornik radova, Dubrovnik (115-116).
2. Breslauer, N. (2002.): *Odnos nekih antropoloških obilježja i školske atletike kod djece uključene u različite izvannastavne aktivnosti*. Magistarski rad. Fakultet za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu
3. Breslauer, N., E. Hofman, Lj. Antekolović (2002.): *Athletics as an prforma nce.extracurricularactivity of boys- antropological attributes related to 3th International sceintific conference "Kinesiology new perspectives"*, Opatija, Croatia, pp (109-113).
4. Breslauer, N., T. Maršić, I. Mesarić (2004.): *Razvoj nekih antropoloških karakteristika kod učenika 4. razreda*. Zbornik radova Škola i razvoj, Petrinja, str. (197- 201)
5. Findak, V. (1999.): *Metodika tjelesne i zdravstvene kulture*. Zagreb, Školska knjiga
6. Maleš, B., E Hofman, Lj. Antekolović (2004.): *Kanoničke relacije između znanja i dostignuća kojima se vrednuje nastava atletike*. Zbornik radova 13. ljetne škole kineziologa RH, Rovinj (121-124).
7. Milanović, D. (1980.): *Kanonička povezanost morfoloških i motoričkih karakteristika i rezultata u nekim atletske discipline*. Kineziologija, Zagreb br. 10 (1-2) 25-33.
8. Prskalo,I., L. Faludi, E. Ružić (2005.): *Optimalizacija pripremnog i glavnog "A" dijela sata tjelesne i zdravstvene kulture*. Zbornik radova 14. ljetne škole RH, Rovinj (115-118).